



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 3. Origenistæ trium Capitulorum proscriptionem moliuntur. Scribit
contrà eadem edictum Justinianus, & obortis dissidiis Synodum
Constantinopoli indicendam curat. Pergit eò Vigilius Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Christianæ religionis rudimentis percipiendis magistrum, postea sub Ammonio condiscipulum, ac in catechesi tradendâ adjutorem maximâ dignitate ornatum reliquit? Eusebius quidem causas reticuit, utpotè suo Origeni parum honorificas; imò nec sibi idem constat; nam lib. 6. Hist. Eccl. cap. 26. scribit: *Erat autem annus ille supradicti Imperii decimus, quo Origenes Alexandriâ relicta Casaream migrans Heraclæ munus illic catechizandi tradidit. Paulo post verò Demetrius quoque Alexandrinæ Ecclesiæ moritur.* Ita modò vivente adhuc Demetrio anno 232. modò illo mortuo sub Heraclâ Origenem Alexandriâ profectum narrat. Hoc certum sit, Heraclam Origeni nisi gravi injuriâ lacepsitum aliò abeundi potestatem fecisse. Illud etiam hic minimè prætermittendum est, Imperatores Romanos, quò Orthodoxæ fidei puritatem fervarent, Origenis libros latâ lege interdixisse. Doctorem superiùs adductum Sanctum Anastasium Papam hæc scribentem: *Illud quoque quod evenisse gaudeo, tacere non potui, beatissimorum Principum manasse responsa, quibus unusquisque Deo serviens ab Origenis lectione revocetur, damnandumque sententiâ Principum, quem lectio reum profana prodiderit.* Nil igitur novi molitus est Justinianus, cum antè centum, & quinquaginta annos à decessoribus ab Apostolicâ Ecclesiâ ob hoc ipsum laudatis Imperatoribus Origenis libri damnati fuerint, undè rectè Facundus *iteratam* à Justiniano Origeniani dogmatis damnationem dixit.

CAPUT III.

Origenistæ trium Capitulorum proscriptionem moluntur. Scribit contra eadem edictum Justinianus, & obortis dissidiis Synodum Constantinopolim indicendam curat. Pergit eò Vigilus Papa.

Recens Origenis à Justiniano procurata damnatio ingentium turbarum, ac calamitatum origo fuit, ac veluti funestissimæ tragediæ prologus. Etenim Origenistæ, cum viderent difficile esse scribere contra eum, qui poterat proscribere, Adamantii defensione desperatâ ad ultionem animum dolosè verterunt. Florebat eâ tempestate magnâ apud Principem gratiâ, & auctoritate Theodorus Cæsareæ Cappadocum Metropolitâ cognomento Ascidas *Origenis defensor acerrimus*, inquit Liberatus, Nonni magni Origenistæ satelles, ut nobis superiùs memoratum est. Successerat Sotherico, sed aulæ studiosus procul ab Ecclesiâ sibi demandatâ degebat, ita ut nec unius anni spatio Cæsareæ, ex quo Antistes consecratus fuerat, morari passus sit, ut Vigilus in latâ contra eundem sententiâ illi exprobravit. Erat ex iis, cum quibus Justinianus per multam noctem de sacris rebus disputabat. Cum verò idem teste Liberato *Pelagio amulus* existeret, videbat enim Justinianum plurimùm Pelagio Vigili Legato deferre, egrè tulit, & acerbè hujus, ac Mennæ Constantinopolitani Patriarchæ operâ suum Origenem fuisse à Principe damnatum, sed adulandî gnarus laudabat procuratum ab Imperatore anathema, simulque cogitabat, quonam pacto Pelagio vices redderet, atque insigni aliquo facto damnati Origenis manibus parentaret. Sciebat nihil antiquius esse Justiniano, quàm Acephalos ad Ecclesiæ unionem adducere. Alexandrinæ ea gens nata erat; plurimi enim ab Alexandrino Antistite, quòd Calchedonensem Synodum admiserat, rebellantes, cum sine capite dogmatizarent, Acephali dicebantur. Et hi quidem Severo,

Petro Apamcensi, Anthimo, Theodosio, aliisque Calchedonensis Synodi hostibus à Justiniano damnatis, ne Imperatoris, quem ob studium ergà illud Concilium *Synoditam* vulgò appellabant, iram subirent, nec admittere se, nec ex toto Synodum rejicere publicabant, nonnullis eâ in Synodo peractis offendi, quorum difficultas quousque tolleretur, hæsitare se contestabantur, iudè *Hæsitantes* appellati. Legatur Leontius Libro de Sectis a. 5. Justinianus quidem ad Zoilum recentem Alexandrinorum Episcopum edictum contra Acephalos transmisserat, quod quidem intercidit, sed laudatur à Sancto Agathone Papa, cujus verba superiùs recitavimus. At ea urbs Timothei, ac decessorum pravis doctrinis à multis annis imbuta, quod Liberatus, ac Leontius ostendunt, veterem opinionem difficulter deponebat. Igitur Theodorus adit Justinianum, suadetque vaferimi vir ingenii, Acephalos compendio ad subscribendam Synodum Calchedonensem adduci posse, si tria tantùm, queis illi plurimum offendebantur, corrigat. Nempè si damnetur Theodorus Episcopus Mopsuestiæ Nestorii Magister, cujus laudes habentur in Epistolâ Ibæ Præsulis Edesseni in Synodo Calchedonensi recitatâ. Dein si prohibeantur libri Theodoretî contra XII. capitula Sancti Cyrilli in Ephesinâ Synodo consecrata, quos libros Patres Calchedonenses non condemnarunt contenti dicto contra Nestorium à præsentè Theodoreto anathemate. Tandem si rejiciatur memorati Ibæ Epistola ad Marinum Persam, in quâ laudat Theodorum, Sanctum Cyrillum accusat, ac Ephesinam Synodum latâ citrà examen præcipitis contra Nestorium sententiæ infirmulat. Porro his tribus capitulis proscriptis subitam pollicitus est Acephalorum unionem. Eâ tamen mente hæc Justiniano Theodorus suggerere nonnullis visus est, ut Concilii Calchedonensis correctio strueretur, quod usque ad minimum jota Pelagius cum Occidentali Ecclesiâ factum, tectumque volebat. Facundus Hermianensis, & Liberatus Diaconus, qui tum temporis pro tribus capitulis steterat, *scilicet Acephalum* fuisse Theodorum scribunt, sed hoc nomine omnes capitulorum hostes ab Africanis infamabantur. Theodora Justiniani conjux palam Acephalis studebat, quos Imperator persequatur; fecerintne id ex composito, quò utriusque dogmatis professores meliùs in officio contineret, ac alterutro Principum favente procul à seditionibus illi essent, Evagrius ejus sæculi Scriptor lib. 4. cap. 10. in medio relinquit. Igitur Theodora Augusta id ipsum, quod suaserat Antistes Cæsareensis, Principi inculcat, sed eo consilio pessima mulier facinus moliebatur, ut ubi semel Calchedonensis Concilii correctio in aliquibus fieret, jam universam ejusdem auctoritas collaberetur, ac nullius ponderis evaderet, quòd alicubi errasse monstraretur. *Hæc audiens Imperator*, inquit Liberatus in fine sui Breviarii, *& dolum doloſorum minimè prospiciens suggestionem eorum libenter accepit, & facere promptissimè spondit.* Postea: *Annuît his Princeps, & hoc se latus implere promissit, & relinquens operis sui studium unum in damnationem trium capitulorum condidit librum pro delictis nostris nobis omnibus notissimum.* Hoc edictum contra tria capitula, nempè Theodorum Mopsuestenum, scripta Theodoretî contra Cyrillum, atque Ibæ Epistolam, non extat. Baronius ad annum 546. num. 10. putat, hoc edictum esse illud ipsum, quod olim inscriberetur: *Edictum Piissimi Imperatoris Justiniani fidei confessionem continens, & refutationem hærescon,*

que adversantur Catholicae Dei Ecclesiae; in quo diffusè trium capitulorum damnatio describitur. Non asfentior viro doctissimo; nam hocce edictum, quod ibidem recitat Baronius, atque ita incipit: *Scientes, quod nihil aliud &c.* post annum 550. in eadem tamen causâ emissum esse apertè ex verbis in eo positis palam ostenditur; scribit ibidem de Theodoro Mopsuesteno Justinianus: *Deleverunt ipsi Clerici Mopsuestiae ex illo à sacris Ecclesiae diptychis ejus nomen, sicut gesta in eadem civitate apud Concilium Episcoporum illius provinciae confecta ostendunt.* At hoc Concilium anno 550. celebratum est, & recitatur in Synodo V. actione 5. ejus est initium: *Imperii divini, & piissimi D.N. Fl. Justiniani Perp. Aug. Imperatoris anno XXIII. Post consul. Basilii V.C. anno IX. mensis Junii 17. instantis XIII. Indict. in Mopsuestia Colonia &c.* Quare edictum illud, quod contrà tria capitula à Justiniano publicatum Baronius producit, post annum 550. concinnatum fuit. Præterea Facundus Hermianensis lib. 4. cap. 4. scribit in illo Justiniani edicto hæc inserta fuisse: *Si quis dicit, hæc nos ad abolendos, aut excludendos Santos Patres, qui in Calchedonensi fuerunt Concilio, dixisse, anathema sit.* Quæ sanè verba in edicto Justiniani à Baronio laudato non continentur. Idem lib. 2. cap. 3. alia ex eodem edicto refert, quæ cum non habeantur in posteriori, quod etiamnum legitur, planè idem confirmant. Edictum illud nomine Justiniani prænotatum fuisse Auctor memoratus affirmat, quod modò non extare tam certum est, quàm Theodorum Cæsareensem illius Architectum fuisse. Scribit Facundus lib. 2. c. 1. *Egerunt enim callidè per suos complices, sicut solent adversarii veritatis, ut ea ipsa, quæ scribi fecerunt, etiam titulo nominis tui prænotarentur.* Atque hoc fuit primum edictum, quod postea mutatum fuisse nonnullis detruncatis idem testatur lib. 2. c. 3.

Anno 544. Quo anno hoc edictum contrà tria capitula emissum fuerit, non constat. Baronius anno 546. vulgatum tradit, sed ex Euphremii Antiocheni, & Petri Hierosolymitani morte antè biennium emanasse mihi probatur. Euphrasium Euphremii decessorem mortuum anno 526. scribit Panvinus in Chronico Ecclesiastico. Repugnat Baronius, qui anno 525. objisse eundem tradit. Contrà Baronium est insignis character, quo annus Antiocheni terræmotus, qui Euphrasium oppressit, palam designatur. Scribit Evagrius Epiphaniensis lib. 4. cap. 5. memoratam telluris concussionem accidisse *anno imperii Justiniani VII. mense decimo, qui tum Artemisius, Majus videlicet erat, XXIX. die mensis in ipso puncto meridiei, die 6. Hebdomadæ.* At dies 29. Maii anno 526. incidit sextâ die hebdomadæ nempe, die Veneris Cyclo Solis III. Lunæ XIV. lit. D. Corrigenus verò est annus Justiniani, ac loco septimi octavus annus reponendus, nam Justinus IX. Julii anno Antiochenæ nuncupationis 566. qui est nostræ vulgaris epochæ 518. ex eodem Evagrion initio statim libri laudati Imperium inquit. Interim misso ad reparandas collapsæ Urbis ruinas Euphremio Orientis Præfecto, Antiocheni viri diligentia, ac amore allecti eundem Patriarcham elegerunt, qui annos 18. ex Nicephoro, ac Theophane sedit, totidemque illi annos assignat Baronius ad annum 546. num. 62. Sed non consequenter, nam ab anno 526. quo defuncto anno superiori, ut putat, Euphrasio, electum scribit Euphremium, viginti anni numerantur. Quòd si eodem anno (nam à terræmotu, quo occisus fuit Euphrasius, septem menses usque ad annum 527. interponuntur) Euphremius electus fuit Antistes, mortuum eundem debemus affirmare an-

no 544. quo anno ejusdem obitum Panvinus rectè recensuit. Rursus de Petro Hierosolymitano videntum est. Scribit Baronius ibidem Joanni Patriarchæ Hierosolymitano defuncto anno 527. Petrum successisse, cujus obitum recitat anno 546. Panvinus verò initia Episcopatus Petri statuit anno 527. finem autem 547. Ex Cyrillo Scythopolitano in Palæstinâ tum temporis & vivente, ac scribente res petenda venit. Hæc tradit cap. 90. de Vita Sabæ: *Cum magno Sabæ ad octuagesimum sextum annum ætas Sabæ propecta esset, decedit quidam Joannes relicto successore Petro viro insigni. Tertio autem deinceps anno Imperator quoque Justinus &c. deponit imperium Justiniano patruclæ suo constituto pro se Imperatore.* At Justinus deposuit imperium anno 527. Kalendis Aprilis, ergo antè triennium nempe 524. mortuus est Joannes Patriarcha, quo anno mensè Januario Sabas 86. annum ingressus fuit; nam Sabam eo mensè natum colligo ex his, quæ habet ex libro emendatiori vitæ Sabæ Bollandus ad diem XI. Januarii in fine Prolegom. ad vitam Theodosii Cœnobiarchæ: *Incipiente autem nonagesimo primo ætatis anno P. N. Sabas beatus supradictus Theodosius jam senex, & plenus dierum vitam hanc terrenam deserens ad cælum transiit mensè Januario die XI. indictione VII.* Ergo Sabas indictione II. anno 524. mensè Januario inchoat annum 86. & quidè rectè; natus enim est teste Cyrillo initio de Vitâ Sabæ Theodosio Augusto XVII. Cos. qui fuit annus 439. Obiit Joannes Indictione II. Aprilis 22. ut notat laudatus Bollandus in Prolegomenis ad vitam S. Theodosii, & die 20. ejusdem mensis in notis ad vitam Sancti Euthymii. Petrum autem sedisse annos 20. laudati antiqui Chronologi Sanctus Nicephorus Patriarcha, & Theophanes in tabulis affirmant, & cæteri cum ipsis. Petrus ergo moritur anno 544. & quidè ex historiâ scriptâ in Prato spirituali (qui liber à Septimâ Synodo laudatur) & ad verbum à Baronio recitatâ anno 546. num. 63. sexto mensè post Pascha, quod eo anno celebratum fuit VII. Idus Aprilis, undè obiit mensè Octobri. Victor Tunonensis, qui Petro convixit, scribit in Chronico: *Post consul. Basilii Anno IV. Hierosolymitanæ Ecclesie præsulatum post Petrum Marcarius suscipit.* Est apud Victorem annus 544. qui tamen Victor errat, dum ad consulatum Justiniani 540. Euphrasii initia, & P. C. Basilii VIII. nempe apud ipsum 548. Euphremii mortem recenset. Baronius Euphremii vitam ad annum usque 546. producit, atque errare illos, qui antè eum annum obiisse eundem putant, cum ex Facundo Hermianensi Euphremius legatum miserit ad Vigilium anno 546. in Sicilia moras necentem antequam Constantinopolim pergeret. Sed Facundus lib. 4. cap. 4. de Zoilo Alexandrino hæc scribit: *Zoilus quoque Alexandriæ Urbis Antistes, cum Romanum Episcopum venire cognosceret, obviam illi ad Siciliam misit. Vir insignis, quæ Facundus de Zoilo dixit, de Euphremio dicta existimavit.*

Ex hac chronologicâ dissertatione habemus, anno 544. objisse Euphremium Antiochenum, itemque Petrum Hierosolymitanum. At ex Facundo Hermianensi certum est, utrumque subscripsisse edictum Justiniani contrà tria capitula; audiatur Africanus ille Episcopus loco proximè laudato: *Nec non & Euphremius, inquit, Antiochenus, cum primum ei mandaretur, ut hoc etiam ipse rescribendo firmaret, consentire noluit. At postquam ei denunciatum est, quòd excludendus esset, nisi faceret, sui potius honoris, quàm veritatis dilector inventus est. Quid etiam Petrus Hierosolymitanus? Nonne publica notitia refert, quoniam conveniente ad se*

ad se multitudinē Monachorum juratus pronuntiavit, quod si quis eidem decreto novitio consentiret, contra Calchedonense Concilium faceret? Nec tamen se ab ejus consensione suspendit. Quare edictum Justiniani anno eodem 443. quo Origenem damnandum curavit, vel initio sequentis dubio procul emanavit. Et quidem insignis annalium Scriptor putat, edictum contra Origenem anno 538. prodiisse, anno demum 546. ab Origenistis in damnati Origenis ultionem edictum etiam contra tria capitula compositum. Non tam miti animo erat Theodorus Cappadox, ut octennio integro ultionem differret; quare cum satis aperte monstratum sit, anno circiter 543. Origenem damnatum fuisse, sequenti anno tria capitula Origenistarum operā proscripta sunt. Porro ob damnatum Magistrum Origenistas trium capitulorum expunctionem procurasse insignis Origenista Nonni quondam discipulus Domitianus Metropolitā Ancyranus in libello ad Vigilium dato ingenue fassus est. Testem habemus Facundum lib. 1. ad Justinianum cap. 2. *Invenit autem desideratam occasionem ex furore quorundam, qui sub nomine Christiano latenter in Ecclesia gentile Origenis dogma sectantur. Et quia per instantiam tuam religionis ejusdem profani dogmatis iterata damnatio est; hinc ejus sectatores exarserunt adversus Ecclesiam quærentes eam quacunquē possent immisione turbare. Et hoc totum publicam notitiam non effugit, præsertim cum & Domitianus Ancyrensis civitatis Episcopus provincia primæ Galatiæ, qui fuit ipsius Origenianæ hæresis manifestus assertor, per libellum, quem ad Beatissimum Papam Vigilium scripsit, Deo extorquente confessus est, quod ejus complices Origeniani, cum vi derent, se non posse proprium dogma defendere, nec sibi quidquam spei de consilio restare, ad ultionem eorum, quæ contra Origenem gesta sunt, hæc Ecclesiæ scandala commoverunt.* In Theodorum præcipuè Mopsuestenum illi ventos omnes irarum concitarunt, eo quod Theodorus multa opuscula edidisset in Origenem, exosusque & accusabilis haberetur ab Origenistis. Loquitur hæc Liberatus cap. 24. Breviarii.

Justinianus Theodori Origenistæ suasionem compositum contra tria capitula edictum ad Patriarchas subscribendum misit. Quid autem tunc à Patriarchis factum sit, exponit Facundus lib. 3. cap. 4. Mennas, Antistes Constantinopolitanus Theodoro Cappadoci infensus initio quidem subscribere cunctabatur, eâ tandem conditione idem subsignavit, quod chirographum suum reciperet, si hæc Romanus Episcopus non probaret. Zoilus quoque, Euphremius, ac Petrus Patriarchæ veriti, ne si secus facerent, dignitate privarentur, nomen edicto dedere. At Stephanus Diaconus, qui Pelagio à Vigilio Romam evocato Apocryfarii munere apud Imperatorem fungebatur, palam edicto restitit, ac Mennam ob datum consensum fractæ fidei reum increpuit, cui & à pluribus Episcopis libelli dati sunt ad Vigilium transmittendi, in quibus protestabantur: *Quod à Constantinopolitano Episcopo coacti subscriberent.* Justinianus in literis ad Synodum V. quæ Collatione I. recitantur, hæc habet: *Primum quidem & in vestris vos degentes Ecclesiis interrogavimus de prædictis impiis tribus capitulis, & vestram nobis voluntatem manifestam fecistis, pro quâ & comprobavimus vos, quod indubitanter, & cum omni alacritate rectam fidem confessi estis, & impiam condemnastis.* Ita planè fingit interrogatos à se Episcopos, cum teste Facundo sub pœnâ depositionis Episcopi ad subscribendum in tria capitula anathema cogentur. Verùm ubi Occidentis Episcopis innotuit, tria capitula ab Imperatore, eique adhærentibus Græcis

Episcopis damnata fuisse, ægrè tulere, Synodum Calchedonensem decurtari, ejusque fidem imminui, quippè quæ & laudes Theodori citrà censuram audierat, nec Theodoretī Cyrensis scripta nominatim damnaverat, Ibæque Epistolam citrà reprehensionem legerat, imò & quidam eandem orthodoxam definierant. Divisa igitur in partes Ecclesia est, nam Oriens quidem edictum Justiniani receperat, at Occidentales Illyrici, Itali, Galli, Hispani, Africani pro tribus capitulis depugnabant. Cæterum omnium acerrimè Africani Justiniani edicto adversabantur. Erant in his teste Tunonensi Reparatus Carthaginensis, Firmus Numidiæ, Boethius, Byzacii Primates Africani cum suis suffraganeis, & hos inter eminebant Facundus Hermianensis, ac Victor proximè laudatus, quorum eâ de re libri adhuc extant, sicuti & Pontiani Africani Episcopi Epistola ad Justinianum, quæ edicto ejusdem supponitur, in quâ hæc leguntur: *In extremo itaque Epistolæ vestræ cognovimus, quod nos non mediocriter remordet, debere nos Theodorum, & scripta Theodoretī, & Epistolam Ibæ damnare. Eorum dicta ad nos usque nunc minimè pervenerunt.* Edictum Justiniani Epistolam vocat, uti etiam edictum contra Origenem Epistolâ ibidem à Principe nominatur. Postea libertate magnâ usus Epistolam concludens, *Supplicamus, ait, clementiam tuam, ut pax permaneat temporibus tuis, ne dum quæris damnare jam mortuos, multos inobedientes interficias vivos, & exinde compellaris reddere rationem ei, qui venturus est judicare vivos, & mortuos.* Quod verò ait Theodori, Theodoretī, atque Ibæ Epistolam ad ipsos nondum pervenisse, palam facit, se respondere priori edicto Justiniani contra tria capitula emissio, nam cum alterum edictum anno 551. publicatum fuit, jam omnibus Afris tria capitula satis superque erant manifesta, ut ex libris duodecim Episcopi Hermianensis ad Justinianum intelligitur.

Vigilius, ac reliqui Occidentis Episcopi edictum contra tria capitula subscribere recubabant, arbitrati id absque gravi in Synodum Calchedonensem injuriâ perfici nullo modo posse. Quare cum per hujusmodi Ecclesiarum dissidia annus traheretur, Justinianus curavit plenâ Synodo quæstionem in regiâ Urbe discuti. Quid tamen Patriarchas faciliùs eò pertraheret, in sacris divalibus Acephalorum sectæ ad Orthodoxam societatem reducendæ studium prætexuit. Vigilius etiam ab Imperatore ad Synodum vocatus fuit, qui tamen non rectâ Constantinopolim perrexit, sed in Siciliam ivit eo consilio, ut ibidem Synodus cogere tur, ut postea narrabimus. Quo anno hæc contigerint, non una est Scriptorum opinio. In Auctuario Marcellini hæc scribuntur: *Indictione IX. post consularum Basilii anno V. Vigilius Papa LIX. ab Apostolo Petro evocatus ab Imperatore Româ egreditur, & in Siciliam venit.* Est annus 546. quo sanè anno X. Kal. Decembris ejusdem ex urbe egressum recitat Holstenius in Diagrammate chronologico, Sirmondus in synopsis Chronicâ in calce ad Facundum, alique viri eruditi. Non approbo; etenim diu Vigilius in Siciliâ substitit, ut ex Procopio mox ostendetur, ibique naves onerarias collegit, quas frumento onustas Romam deducendas curavit, quæ tamen à Gothis interceptæ sunt, ut fassus idem auctor scribit. Plures etiam ibidem legationes excepit, de quibus postea sermo redibit. Quare cum die 25. Januarii anno 547. Constantinopolim appulerit, nequit exeunte ferè anno 546. Româ exiisse. Signius libro 19. de Imperio Occidentali anno 545.

Vigilium Româ egressum dicit, cujus sententia ex ipsius Vigiliî encyclicâ mihi probatur; etenim tradit, hæc se ad Justinianum suo nomine per nuncium deferenda dixisse: *Nos ad pietatem tuam festinantes antè septem annos de civitate nostrâ sic egressi sumus, ut nulla haberemus privata negotia.* Data est hæc Epistola Nonis Februarii anno 552. ut ex die Dominico insinuato, & anno imperii Justiniani subsignato aperte colligemus cap. 5. Quare cum septem annos numeret, ex quo Româ discesserat, patet, eundem anno 545. ex Urbe exiisse. Hoc ipsum colligitur ex Victore Tunonensi, qui ait: *Post consul. Basilii anno II.* (nempe apud ipsum 544. nam annus 542. secundum post Basilii consulatum ab eodem appellatur) *Justinianus Imperator Acepbalorum subreptionibus insignatus Vigilium Romanum Episcopum subtiliter compellit, ut in Urbem regiam properaret, & sub prætextu congregationis eorum, qui ab Ecclesiâ sunt sociate divisi, tria capitula condemnaret.* Quare si anno 544. Vigilium ab Imperatore Constantinopolim per literas evocatus fuit, paulò post inchoatum annum 445. Româ discessit. Clerus etiam Italiæ in libello supplicis exeunte anno 551. ut cap. 5. ostendo, Legalis Francorum Regis dato testatur, *ante sex annos Vigilium Româ discessisse.* Scribit Anastasius, eundem die 22. Novembris ex urbe egressum, sed hoc, ut cætera, quæ ibidem narrat, falsum existimo. Nam anno 552. Nonis Februarii non dixisset Vigilium *antè septem annos* se Româ profectum, duos enim tantum menses nequaquam pro anno computasset, quod si quis velit Anastasio credere, ejusdem ex Urbe egressus retrahendus est ad diem 22. Novemb. anni 444. de quo nolo diutius contendere. Hoc tamen certum est, Pontificem invitum iter illud suscepisse, dicitur enim ab eodem Clero Româ *propè violenter deductus.*

Anno 546. Interim anno 546. in regiâ urbe Justinianus non solum ob tria capitula, verum etiam ob diem Paschatis, ac initium quadragesimæ contrâ vulgi opinionem designatum graves turbas passus est. Contigit enim hoc anno Constantinopoli popularis seditio ob Quadragesimam ex edicto Justiniani ultrâ hebdomadem contrâ vulgi opinionem protrahatam, quâ in re cum à pluribus magni nominis Scriptoribus erratum sit, paucis Imperatoris decretum veluti incidenter hic defendendum suscepi. Cardinalis Baronius putavit, memoratum tumultum contigisse anno 545. hæc scribens num. 17. *Hoc eodem anno cum Græci, tum Latini historici tradunt, de Paschatis tempore ex Justiniani Imperatoris edicto in Oriente erratum esse. Ita planè permisit Deus, ut cum sacris se immiscent Principes, & quæ sunt Sacerdotum sibi usurpant, in errorem labantur.* Adducit testimonium Auctoris Miscellæ dicentis: *Cæpit vulgus abstinere à carnibus mense Februario die 4. Imperator autem præcepit aliâ hebdomadâ carnes apponi.* Quæ verba etiam Anastasius Bibliothecarius reddit. Leo Allatius in disertat. de Domin. & hebdomad. Græcorum ait de Justiniano: *Primam quadragesimæ hebdomadem, quâ jejunandum erat, detraxit, carnibus inopiam propulsare conatus, ne fame populus enecaretur, carnes publicè omnium commoditati exponi jussit, sed pius Christianorum animus cum fame potius depugnare, quàm ab Ecclesiâ suæ legibus desciscere maluit.* Hæc illi. Cæterum rem aliter se habuisse ostendam. Græci Quadragesimam incipiunt feriâ secundâ post Dominicam sexagesimæ; unde hæc Dominica ab eisdem *ἡμέρα πέντος* dicitur, quòd ultima dies est carnis privii. Nicetas lib. 3. Alexii pag. 329. edit. regiæ ait: *Facta sunt ista conjugia, cum proxima esset apocrocos.* Re-

cetè ibidem Hieronymus Vvolfus interpretatur *carnis privium.* At hebdomade sequenti Græci vescuntur lacticiis, & caseo, cujus licentiæ diem ultimum habent Dominicam quinquagesimæ, quæ *Τροφάγος* ab ipsis appellatur. Scribit Anna Comnena lib. 2. Alexiados pag. 51. edit. ejusdem: *Nox erat Dominica diei, quam tyrophagum nuncupant.* Unde ab esu casei, quæ eandem præcedit hebdomas, eodem tyrophagi nomine appellatur. Feriâ verò secundâ post Dominicam quinquagesimæ rigidius jejunium inchoant non modò à carnibus, sed etiam à lacticiis, imò & à piscibus quoque abstinentes. Ex his patet, Auctorem miscellæ, & Anastasium depravate Theophanis verba vertisse, undè & alios, ac præcipuè Alemannum virum eruditum in notis ad arcanam Historiam Procopii pag. 125. in errorem traxere, ubi enim ille scribit populum C. P. die 4. Februarii habuisse *ἡμέρα πέντος*, interpretati sunt, quòd eâ die *cæpit abstinere à carnibus*, cum tamen vertendum esset, habuisse plebem *Carnis-privium*, ut rectè in editione regiâ translatus est; ea enim erat dies Dominica Apocrei, quâ carnes comedebantur, & quidè copiosius ob vicinum insequenti die Quadragesimalis jejunii initium. Eundem lapidem offendit Guillelmus Xylander Cedreni interpres.

Ex his patet, seditionem memoratam non contigisse anno 545. nam eo anno Dominica Apocrei contigit die XIX. Februarii Cyclo Solis XXII. Lunæ XIV. lit. A. quare in annum sequentem 546. protrahenda est, quo anno cum populus putaret, Pascha celebrandum die primâ Aprilis, habuit carnis privium die 4. Februarii, quam plebs existimabat esse Dominicam Apocrei, cæpitque jejunare die quintâ sequenti. At Justinianus, cum diem Paschatis celebrandum esse judicaret VI. Idus Aprilis, Dominicam Apocrei haberi jussit Tertio Idus Februarii. Errasse verò populum, non verò Imperatorem certum est, nam terminus Lunæ XIV. Martii incidebat eo anno 546. in diem primam Aprilis Cyclo Solis XXIII. Lunæ XV. lit. G. Quare Imperator juxtâ approbatum Ecclesiæ ritum, de quo scribit D. Ambrosius in Epistolâ ad Episcopos Emilie, non permisit Kalendis Aprilis, quæ dies erat terminus Lunæ decimæ quartæ, Pascha celebrari, uti populus perperam contendebat, sed Dominicâ primâ post diem termini, nempe octavâ die Aprilis, quâ die ab omnibus etiam in Occidente Paschale festum eodem anno ritè peractum fuit. Porrò Græci quadraginta dies à feriâ secundâ post Dominicam Sexagesimæ usque ad Pascha jejunabant, nam neque Sabbatis, nec Dominicis jejunium peragebant, excepto tamen Sabbato Sancto, ut patet ex canone 55. Trullano. Hinc Dorotheus Abbas ser. 15. de Sanctis jejuniis ait: *Octo enim hebdomades subtrahis Sabbatis, & Dominicis quadragesimæ dies perficiunt præhonorato quoque in se ipso jejunio Sancti Sabbati.* Et de his hæc tenus.

Per annum ferè Pontifex in Siciliâ moratus est, eas verò longiores ibidem moras duxit non solum, ut Synodum in eâ Insulâ fieri posse impetraret, quò ex Oriente, Occidente, atque Africâ Episcopi facili navigatione se conferrent, verum etiam, ne Romam à Gothis obsesam periculosis temporibus deferere videretur. Plures in Siciliâ legationes excepit. Africæ, ac Sardinie Episcopi Vigilium per oratores etiam, atque etiam rogant, ne novis Justiniani contrâ tria capitula statutus acquiesceret. Do Facundum Hermianensem libro 4. cap. 3. *Quòd Romana quoque universitas egredientem, quòd venientem Africa, atque Sardi-*

Sardinia, quanquam non per eas, transierit, per ipsius tamen consiliarium publicâ cum contestatione pulsaverunt, sicuti Hellas, & Illyricus provincia, per quas venit, ut nullatenus novitati, quæ facta est, acquiesceret. Et capite sequenti ait; Zoilus quoque Alexandrina urbis Antistes cum Romanum Episcopum venire cognosceret, obviam illi ad Siciliam misit, conquerens necessitate se ad ipsius decreti affirmationem fuisse compulsum. Paulò post etiam Constantinopoli Datus Metropolitâ Mediolanensis supervenit, à quo Vigilus intellexit, Mennam Patriarcham C-P. latam à Principe contrâ tria capitula sententiam subscripsisse, undè ab ejus communione non modò Stephanus Vigilii apud Justinianum Apocrifarius, sed plerique etiam Episcopi, ac Laici se segregarant. Scribit Vigilus in literis ad Mennam, quas Facundus in libro contrâ Mocianum laudat: *In Siciliensi insulâ constituti fratre, & Coepiscopo nostro Datio referente didicimus, quòd & ipse, & alii Consecratos nostri, & multi filii Ecclesie Christiane à tuâ se nihilominus communione subtraxerint. Eâ tamen conditione Mennas subscripserat, ut si eandem Romanus Pontifex non probaret, subscriptionis chirographum sibi redderetur.*

Interea cum accepisset Vigilus, Romam à Totilâ obsessam penuriâ laborare, plurimas onerarias naves frumento repletas Romanis in subsidium submit, quas ubi hostium excubiæ in Romanum Portum plenis velis venientes animadvertissent, rem suis significarunt, qui dispositis insidiis universas Portum citrà ullam suspicionem subeuntes interceperunt. Captus est inter alios Valentinus Episcopus Sylvæ Candidæ, qui cum Romanorum consilia, quòd ea fortè nesciebat, prodere recusaret, à vero aliena exponere eundem Totilas suspicatus utraque manu obtruncatâ dimisit. Scribit hæc Procopius lib. 3. de bello Gothico, ubi ait: *Finisque aderat hyemis claudentis undecimum annum ejus belli, quod Procopio describitur. Interea Imperatoris accitui is, quem dixi, Romæ antistes Vigilus, cum id opperens diu in Sicilia substitisset, Constantinopolim profectus est. Primus annus belli Gothici incepit Belisario Consule anno 535. quare unâ cum hyeme undecimus belli exiit anno 546. vere ineunte. Baronius annum 536. primum statuit belli Gothici à Procopio descripti in annalibus initio illiusmet anni. Sed annus ille planè est Procopio secundus belli ejusdem; libro enim primo pag. 159. conditionis Grotii ait: *Sic se habentibus Dalmatiæ rebus hyems clausit annum primum hujus belli, quod à Procopio describitur. Belisarius tùm Syracusæ, tùm Panormi relictis præsiidiis cum cætero exercitu Messanâ Rhegium transit &c. Atque ita annus, quo Belisarius Siciliam occupavit, primus est apud Procopium belli Gothici, quem tamen annum Baronius ab annis belli ejusdem exclusit. Vigilus factâ in Peloponneso exsensione terrestri itinere Constantinopolim perrexit, nam per Helladem, & Illyricum eundem iter habuisse superiùs ex Facundo dictum est. Interim per literas Mennam C-P. increpuit, quòd edictum subscripserat: sed ecce, inquit Facundus, ex itinere, quod ei videbatur, edixit, & facti hujus auctori correctionem tumultuariæ suæ transgressionis indixit, & nisi citiùs, quod malè factum est, auferretur, etiam vindictarum se esse prædixit. Thessalonica obviam habuit Sebastianum Diaconum Apostolicæ Sedis in Dalmatiâ quæstorem, quem in provinciam Vigilus redire jussit mandans, ne Constantinopolim accederet, nisi post exactas Prævalis pensiones. Ingressus est Constantinopolim in festo Conversionis**

Sancti Pauli die 25. Januarii, & quidè summo honore à Justiniano exceptus. Auctuarium Marcellini hæc habet: *Post consulatum Basilii VI. Papa Vigilius ingressus est Constantinopolim VIII. Kalendas Februarias. Est annus 547.*

Vigilius quòd animi magnitudinem monstraret, atque insigni facto Apostolicæ Sedis auctoritatem apud Græcos ostenderet, contrâ Acephalos decretum promulgavit, quo Theodora etiam Augusta, quæ Acephalorum Patrona erat, à fidelium communione, tacitè tamen, segregabatur. Eodem etiam anathemate statim percussi videbantur omnes trium capitulorum hostes, ita quidè Africani censebant, sed minùs rectè. De Theodoro Cæsareensi scribit Liberatus, quòd erat *secta acephalus*; at Vigilus in sententiâ contrâ ipsum latâ haud illi tantum crimen importavit, quin imò in Synodo V. ille subscripsit contrâ Acephalos pro Synodo Chalcedonensi latum anathema. Mennam quoque idem Vigilus à communione suspendit, quòd plurimos Episcopos ad subscribandum Justiniani decretum compulisset, quem etiam veniens per literas acriter increpauerat teste Facundo in libro contrâ Mocianum. Sanctus Gregorius Magnus lib. 2. Epist. 36. ad Episcopum per Hyberniam (Histriam legendum puto) hæc ait: *Postquam recordandæ memoriæ Vigilus Papa in Urbe regiâ constitutus contrâ Theodoram tunc Augustam, & Acephalos damnationis promulgavit sententiam, tunc Romana Urbs ab hostibus adita, & captivata est. Ergo bonam causam habuerunt Acephali, & injustè damnati sunt, post quorum damnationem talia contigerunt? Quo pariter testimonio convincitur falsum esse, Vigilium in pervigilio Natalis Domini Constantinopolim ingressum fuisse, nam ex Auctuario Marcellini: *Judictione X. Post consul. Basilii VI. Totila dolo Isaurorum ingreditur Romam die XVI. Kalendas Januarias. Cæterum dissidentibus Vigilio, ac Mennâ nihil in causâ trium capitulorum decerni poterat, quod è Republicâ Catholicâ esset. Quarè Theodora Imperatrix mense Junio Mennam Vigilio conciliavit. Vigilus pariter, inquit Theophanes, à Theodorâ Augustâ rogatus Junii die 29. qui Sanctis Apostolis sacer, Patriarchæ Constantinopolitano Mennæ pacem restituit. Eodem anno die XI. Maii Sanctæ Pentecostes Sabbato cum ludi Circenses celebrarentur &c. Hoc Paschali caractere designatur annus 547. Cyclo Solis XXIV. Lunæ XVI. lit. F. undè corrigendus Baronius, qui hæc narrat anno 552. Num. 17. reprehendens Nicephorum, quòd Theodoram pacis sequestram dixit, quæ jam anno 548. fatis concesserat. Ex quibus etiam Chronici laudati fides confirmatur, nam antè quatuor menses Vigilus Constantinopolim ingressus paucis diebus elapsis Mennam à communione suspendit; quarè excunte Januario rectè ejusdem adventus ibidem statuitur, & post quatuor menses, ut ait Nicephorus, Mennam in gratiam recepit, nempe 29. Junii ex laudato Theophane.**

CAPIT IV.

Vigilius Papa Judicatum contrâ tria capitula scribit. Africani, atque Illyrii acerrimè Judicato adversantur.

Interim Vigilus experiebatur, quàm prudenter decessores Pontifices Græcorum Synodis interesse recusassent. Talis enim ac tanta eidem violentia inferebatur, ut in publico conventu semel in

Anno
548.

hæc